

כינור ראשון מהסוף

הכנר אדמונד ישב במקומו הרגיל, בקצה אגף הכינורות השניים, בין הקרן לנבל, ומסביבו השתוללה איזו מנגינה משונה שאליה הוא לא הרגיש שום שייכות, ורק באיחור גדול עלתה בו ההשערה, שלתנועות המכניות של ידו הימנית יכולה להיות איזו שותפות באחריות למה שמתרחש. הוא גם נזכר, אגב הסעתה הלוך ושוב של הקשת מעל גבי הכינור, שאת אוסף הצלילים שהתערבלו בחלל באותם הרגעים מקובל לכנות בשם "ארואיקה", ושיש לאוסף הזה התחלה, אמצע וסוף, למרות העובדה המעציבה שרק ההתחלה היתה ודאית, והאמצע והסוף נמצאו שניהם בעתיד הבלתי-נראה.

הוא הסתכל לצדדים וראה איך שאר הנגנים שקועים עד לצוואר בתוך המוזיקה, ואיך כל אחד מלבדו מקריב לה בתורו את חלקו המבוטל. והוא, על אף שהיד עוד טלטלה במרץ את הקשת והסנטר הזיע כמו תמיד על פינת הכינור, כבר התרחק משם מאוד. ופתאום נחצה קו גבול חמור וברור, ואדמונד החליט להפסיק לנגן. לא הידלדלות הדרגתית של דחף התנועה, ולא דליפת כוחות, ולא דעיכה, אלא עצירה חדה. עכשיו קול – ועכשיו שקט. הוא עוד החזיק את הקשת והזיז אותה באוויר, כאילו ניגן, אבל שום צליל לא יצא משם, גם לא בטעות. והוא חיכה שמישהו ישים לב לזה, לא בעיניים, באוזניים; שמישהו יוכיח לו שתפקידו במנגנון הזה אכן משמעותי. אלא שאף אחד לא הרגיש בשינוי – מילא הקהל, אבל גם המנצח ושאר הנגנים. אפילו הכנר הקרוב אליו לא שם לב, כי אדמונד תמיד הזיז את הכיסא עוד קצת אחורה, אל מעבר לגבו, מתוך תחושה שאם כבר נגזר עליו להיות הכנר האחרון, אז לפחות שלא תהיה מעורבת בזה אפילו חצי נחמה.

הארואיקה המשיכה לדהור, גם בלי אדמונד. הוא לא התפלא; היא הסתדרה כל-כך הרבה שנים בלעדיו, ועברה דרך כל-כך הרבה כלי נגינה שמאחוריהם נגנים שחיו ומתו, וטיפשי היה לצפות שהמעשה הקטן שלו יצליח להשפיע עליה. אבל הציפייה התקיימה בלאו-הכי, טיפשית ככל שתהיה, ואדמונד הבין שנפל דבר בעולם – הוא היה בלתי-הכרחי לקיומה של היצירה הזו. זה כבר הוחלט ברגע שנותק המגע בין הקשת לבין המיתרים; ועכשיו נשאר רק לבדוק, אם הוא הכרחי לקיומה של התזמורת. הדבר הבא שעשה היה להפסיק את הנגינה-לכאורה, ולהניח את הקשת על ברכיו. רק את הכינור עוד המשיך להחזיק בין הסנטר לכתף, ותמך בו ביד שמאל. מעבר לזה כבר פחד להמשיך.

כמו שחשב, המעשה נתקל בהתעלמות מוחלטת. חלקה הראשון של הארואיקה נגמר והוחלף במארש ההלוויה האיטי, ואדמונד עקב אחרי עבודתם הקשה של הכנרים, שבמסירות מעוררת הערכה ליוו את עצמם אל קבר ההיסטוריה המתהפכת, אל עבר העתיד הוודאי שבו אחרים, שאולי עוד לא נולדו, יבצעו את התפקיד במקומם מבלי שהדבר יעורר תחושה כלשהי באדם כלשהו. אלא שדמויותיהם האפורות, שזמזמו יחד בהתאמה מושלמת, עוררו בו מרגע לרגע את התחושה הגוברת שדווקא הוא זה שזוכה לליווי אחרון: עכשיו היה ברור לו שלא רק הארואיקה הגאה והנצחית, אלא גם התזמורת המתפוררת והזמנית לא ממש תלויה בו, ושסוגיית העוד-כינור-פחות-כינור רחוקה מלהימצא בראש מעייניה של המציאות הממהרת הלאה.

בכל זאת, הוא המשיך להחזיק את הכינור במקומו, והמשיך להזיע עליו גם בלי לנגן, כי לא היה בו הכוח ללכת את המרחק הקצר שעוד נותר עד להכרזת המלחמה הגלויה. והארואיקה נמשכה, ונמשכה, ובסוף נעצרה, והקהל קם על רגליו ומחא כפיים עשר דקות רצופות, ואדמונד לא הרגיש שום חמיצות על כך שמחיאות הכפיים האלה, בעצם, לא מיועדות לו. הוא האמין שאי-שם בקהל חייבות להיות שתי ידיים, שפוגשות האחת את השנייה לא כתגובה ליצירה שהושמעה, אלא דווקא לזו שהשתקה.